Ba tháng . . | 1 . 50 | 1 . 75 | 1 . 60 | 1 . 60 | 1 . 65 | 2 . 25
Một tháng . . | 0 . 50 | 0 . 60 | 0 . 55 | 0 . 55 | 0 . 60 | 0 . 75
Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một nơi cổ-tích ai cũng nên biết

Nơi cổ tích đây là thành Cổ-loa. Mà không cần nhắc, người Nam ta ai cũng nhớ, cứ theo lịch-sử, thì cái thành Cổ-loa này là tự vua An-dương-vương nhà Thục đắp lên kể đến bây giờ vừa được 2177 năm (255 năm trước Thiên-chúa). Một cái thành cổ đã hơn hai mươi mốt thế-kỷ mà lại chỉ đắp tinh bằng đất, thì cái thành còn những gì và còn làm sao cho được! Thế mà hiện nay vẫn còn di-tích cả cái thành..... ấy mới nên ghi chép qua lại đây, tức cũng là tỏ chút lòng kính-phục đối với cái công nghiệp của một vị đế-vương nhà ta xưa để lại.

Theo như sách « *Thiên-nam dư địa khảo* » thì thành Cổ loa xưa thuộc về Phong-khê, huyện Đông-ngàn, phủ Từ-sơn, tỉnh Bắc-ninh. Hiện nay thì lại sáp nhập về địa phận Đại-lý Phúc-yên, huyện Đông-anh, tổng Cổ-loa và xã Cổ-loa. Ta ai đi đường xe lửa Hà-nội-Lao-kay tất cũng qua một nhà ga tên đề là *Xuân-kiều Cổ-loa*. Ấy ta xuống ga Xuân-kiều, thì tự đó vào Cổ-loa chỉ còn độ năm, ba ki-lô-mét đường đi rộng rãi, dùng ngựa, dùng xe tay đều tiện cả.

Thành Cổ-loa xưa tục gọi là thành *Côn-lôn* đâu là mượn tên một cái thành to ở bên Tàu (2) và có ý cho là cao nhất. Nhưng ta cứ xét câu ca rao cho cái « Núi Tản-viên là nhất cao », thì ta đủ ước lượng được cái cao nhất của thành Cổ-loa là thế nào, không biết từ ngày kim quy bày phép giúp cho vua An-dương xây nên cái thành ấy đến giờ, nhân-dân có xẻ bạt đi ít nào chăng, nhưng hiện nay cái vết thành còn lại, chỗ nào cao cho lắm cũng chỉ độ bốn, năm thước tây là cùng.

Còn chính tên *Loa-thành* (chữ Cổ mới thêm sau) sở dĩ gọi như thế là lấy nghĩa thành ấy đắp như hình con Ốc, chữ *loa* nghĩa là ốc. Nhưng tuy nói con ốc, mà nom cho ra thành xoáy như trôn ốc cũng không phải là dễ vậy. Hoặc có người chỉ dẫn cho ta đi bắt đầu từ Chợ-xa, chỗ giáp cái lạch Hoàng-giang, đây có một cái giếng gọi là *miệng ốc*, rồi cứ đi lượn quanh mãi vào, nhờ tưởng tượng giúp thêm, thì họa may ta có còn nhận được ít nhiều cái hình lạ lùng đó mà thôi. Ta có thể nói rằng, tuy đường xe-lửa đi sấn lên trên thành, tuy phía đông-nam thành đã bạt quang đi, hiện nay phía tây-bắc trông vẫn còn rõ hai vòng thành đi quây vùng với nhau. Cái vòng ngoài to hơn, cao hơn, thì nhân-dân giồng những cây trám ở trên, coi đằng xa chẳng khác gì như một con đường đê vậy. Còn vòng trong đứt khúc nhiều, thỉnh thoảng có nơi giồng những tre nứa, tuy ngọn không cao mấy, nhưng quả thực như một cái hàng rào chắc chắn của đế-vương đời xưa đắp lên để hộ trì cho dân Cổ-loa ngày nay vậy. Cái mặt thành rộng độ bao nhiêu? Ta không sao ước được. Chính người Cổ-loa nói, thì tính trong bản đồ làng có độ một trăm mẫu ta hiện nay cày cấy thóc lúa hay giồng chè, giồng trầu-không tưởng cũng vui con mắt. Người Cổ loa lại nói rằng: bây giờ vòng thành nào cũng còn di-tích có chỗ gọi là *Cột-cờ*, chỗ gọi là *Xạ-đài*, chỗ gọi là *Pháo-đài*. Cột cờ? giản hoặc có được, vì tuy đời bây giờ cho cổ lỗ giả-man đến đâu nữa, đã có ông vua lập nên nước, tất ông vua cũng thấu rõ cái lẽ lá cờ là biểu-hiệu của nước. Xạ đài? chắc là có, vì ở đời bây giờ, tuy vua An-dương có cái thần nỏ bắn một phát chết những hàng vạn người, nhưng binh lính cũng phải có chôn nấp náu để bắn cung, cung tên là cái khí giới có một không hai về thuở trước. Còn bảo có pháo-đài thì lấy chi làm chắc, vì cái đời nhà Thục giả quá hai nghìn năm nay, nếu dân ta đã biết dùng súng, ống, thì bao nhiêu năm sau này đã chẳng đến nỗi lấy rơm, lấy tre làm mộc mà đỡ đạn thần-công, đại-bác như chơi đùa với ai vậy.

Ngoài cái vòng thành bằng đất cứ kể di-tích thì hiện trước cửa đền thờ vua An-dương, còn một cái giếng gọi là *Ngọc-tỉnh*. Tục truyền rằng: khi Trọng-Thủy thấy My-châu bị giết, đem xác về chôn xong rồi, trong bụng lấy làm nhớ thương quá, khi soi xuống nước hình như thấy bóng My-châu, liền đâm đầu xuống đáy mà tự tử. Nên cái máu của My-châu mà trai ăn phải hóa ra có ngọc trân-châu, thì cái ngọc trân-châu ấy lại phải rửa đến cái nước giếng kia mới trong sáng và đẹp để lên được. Hiện bây giờ cứ như mắt ta coi, thì cái giếng ấy mặt to bằng cái ao con, trên bờ giồng dừa, và ngoài lại có một cái ao khác bao bọc khắp chung quanh. Còn nước thì tù hãm, có sắc đỏ vàng và trông đục lầm lầm như nước ở trong một cánh đồng lụt ngập vậy.

Chính đền thờ vua An-dương thì cũng chỉ to bằng nhiều đền thờ to ở các nơi khác và không có cái gì gọi là đặc-biệt cả. Chỉ có các nhà địa-lý cho rằng đền lập vào giữa trán con rồng là kiểu đất rất đẹp và cái bệ trước cửa đền có hai con rồng tạc bằng đá coi cũng nhã. Trong đền thờ có tượng đức An-dương bằng đồng đen, chúng tôi hỏi có người còn nhớ đem tiền đến cúng chính lúc tô tượng, kể đến bây giờ chỉ độ trong vòng ba mươi năm. Cả cái mũ làm bằng vóc, đôi hia làm bằng đồng tưởng cũng không phải là cổ. Cái nỏ (lẫy nỏ thì đúng hơn) thực bằng móng chân của kim quy, nếu có thì đã sang bên nước người, cái nỏ của người làm giả để đánh tráo cũng xuống bể theo vua, hiện nay nhân dân chỉ còn cái nỏ tự mình làm lấy để thờ mà nhắc lại một tích cũ mà thôi.

Gần đền vua An-dương, thì còn đền thờ nàng Mị-châu. Đền này bé như cái miếu và trong có tượng bằng đá hình dạng như người ngồi. Tục truyền rằng: Tượng ấy lúc đầu bé nhỏ, sau cứ dần dần mỗi ngày một to lên đến nỗi nhân dân phải khất keo thì bây giờ mới đinh lại. Trong đền này cũng như trong đền vua An-dương, đồ thờ tự không có cái gì là quí báu cho lắm. Chỉ ở trước cửa đền có một cây đa rứt to, không biết mọc đã tự bao giờ, hiện chỉ thấy rằng cái gốc già cỗi mòn đi người ta lấy gạch xây ở dưới như một cái cổng, còn chung quanh rễ rà xuống chằng chịt rứt nhiều (1).

(*Còn nữa*) N. Ô. N.

(1) Cứ kể thì cây đa ở làng Phù-xá-đoài huyện Kim-anh còn có phần to lớn và lại đẹp hơn nhiều.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 17 Janvier 1923

Việc đất Memel

Ngày hôm thứ tư, hồi 11 giờ, các quan Đại-sứ sẽ hội nghị để thương nghị về cái vấn đề đất Memel.

Quan Hải-quân Thượng-thư có hạ lệnh cho hai chiếc tàu *Allette* và *Oise* phải dự định sẵn sàng để đi Memel.

Báo *Le Temps* có nói: quân lính của Đại-pháp ở Memel có độ hai trăm người, nhưng chánh phủ có hạ lệnh cho rằng không được chiến đấu. Song quân lính Pháp cũng phải một người chết và ba người bị thương. Quan Ủy-viên của Đại-pháp có phản-đối với chánh-phủ Lithuanie về việc người bản xứ bạo-động ở đấy.

Có tin rằng chánh-phủ nước Lithuanie có trợ lực cho bọn khởi nghịch một cách công nhiên.

Tại hội-đồng Bồi-thường

Hội-đồng Bồi-thường hội nghị sáng ngày hôm thứ ba. Hội-đồng có bỏ ba phiếu công-nhận rằng nước Đức dụng tâm bội ước về việc nộp than, và nộp súc vật cho Đồng-minh. Viên đại-biểu nước Anh không dự vào việc đầu phiếu ấy. Còn viên đại-biểu Ý tuy rằng không ký trong lá đơn của Pháp Bỉ, vì rằng nước Đức vẫn nộp than cho nước Ý như thường, song viên ấy cũng đầu phiếu công-nhận việc nước Đức dụng tâm bội-ước.

Bordeaux, ngày 18 Janvier 1923

Đám tang M. Ribot

Đám quan Ribot nguyên thủ-tướng đã cất về an táng tại quận Pas-de-Calais. Lúc cất đám có quan Poincaré, các quan thượng-thư, cùng nhiều quan chức đến dự lễ.

Tại nguyên-lão nghị-viện thì M. Ratier là phó nghị-trưởng có đọc điếu-văn.

Việc ở đất Memel

Chiều hôm thứ tư, các quan đại-sứ Đồng-minh hội nghị tại bộ Ngoại-vụ. Quan Jules Cambon chủ-tọa. Các ngài quyết-định lập tức cử một hội-đồng bất-thường đến Memel để lập một chánh-phủ lâm-thời, chánh-phủ ấy sẽ theo mệnh-lệnh Đồng-minh mà khôi-phục lại trật-tự. Khi nào trật-tự khôi-phục được rồi, thì hội-đồng bất-thường sẽ làm giấy độ trình các quan sứ-thần rõ mọi việc, để các quan sứ-thần nghĩ quyết.

Đồng-minh sẽ bá-cáo cho chánh-phủ nước Lithuanie rõ rằng nếu chánh-phủ ấy không ngăn ngừa việc khởi loạn đi, thì cái trách cứ nặng nề lắm. Vậy chánh-phủ Memel phải dùng hết thế-lực mà làm cho bọn khởi-nghịch ở Memel chịu tòng-phục cái quyền chính của hội-đồng bất-thường.

Cái vấn-đề bồi-thường tại nước Đức

Viên tổng-trưởng hội-đồng Kriegslen Kommission có thư nói rằng viên ấy không muốn trần-thuyết tại hội-đồng Bồi-thường về việc nộp chất *benzol* cho nước Ý nữa. Ngày hôm thứ sáu, hội-đồng Bồi-thường sẽ hội-nghị để quyết định về việc ấy.

Quân lính Đại-pháp đã đến đóng ở Bortmund. Không xảy ra việc gì lạ cả.

Ngày hôm thứ ba đã bắt đầu sửa soạn chở than. Trong ngày hôm ấy đã sửa soạn được 112 tấn than coke, và 597 tấn than thường để chở về địa-hạt Đồng-minh. Ngày hôm thứ tư công việc như thường.

Có tin rằng ở những nơi không có quân lính Đồng-minh đóng, thì người Đức có ý quyên tiền để thợ thuyền ở Ruhr có bằng lòng đình-công, thì sẽ trợ cấp cho họ lấy cái ăn. Hiện nay mới có ở Kattenberg, phía Đông-bắc Essen là có ít nhiều thợ thuyền đình-công mà thôi. Ở Terneuze, thì những thợ thuyền đình công lại đến làm việc, có xin Đại pháp đứng làm trọng tài cho họ với các chủ mỏ.

Nhà điện-báo *Havas* được tin rằng M. Hugo Stinnes có xin viện lẽ rằng nước Pháp đến chiếm mất hạt Ruhr mà xin bãi những giao-ước thương-mại của mình ký với công-ty Beel Island tại Gia-nã-đại. Kỳ thực phái-bộ các nhà kỹ-sư đến đó không có làm ngăn trở gì đến việc kinh-tế ở hạt ấy. M Nguyên Stinnes có ý muốn vận-động để làm cho thiên-hạ tưởng rằng việc nước Pháp xử với nước Đức một cách đích đáng ấy có hại cho nước Đức nhiều vậy.

Việc nước Trung-hoa

Báo *Le Temps* có nói rằng dân quân đã vào tỉnh thành Quảng-đông, mà quân-lính ở Quảng-đông không chống-cự lại mấy, Trần-quýnh-Minh xem thế nguy đã phải bỏ tỉnh thành Quảng-đông mà đi. Tỉnh thành vẫn yên ổn như thường.

Ở Pháp được tin quan Toàn-quyền Long tạ thế

Chiều hôm thứ ba ở Pháp có tiếp được vô-tuyến điện gởi đến nói rằng quan Toàn-quyền Long tạ thế ở Colombo ngày hôm thứ hai. Được tin ấy báo *La Liberté* có thuật lại sự nghiệp của ngài. Báo ấy có nói: Trong cái chánh sách của ngài trong khi ngài chủ trương bộ Lương-thực năm 1917 cùng tất cả cái sự-nghiệp của ngài ở Đông-pháp, việc nào xem ra cũng thấy cái trí sáng suốt và cái khiếu thực tế của ngài. Nhờ về ngài mà cái tài chính của Đông-pháp vẫn được thịnh vượng, tấm lòng luyến-ái của dân bản xứ đối với thượng-quốc cũng thêm khăng khít, nền kinh-tế trong xứ thêm khoáng trương, cái trình-độ dân-trí cũng được tăng tiến.

Tin Trung-hoa

Ngày 9 Janvier 1923

Hương-cảng đặc-điện

Ngày hôm qua có tin rằng dân quân đã chiếm-lĩnh được Thạch-kỳ. Tôn-trung-Sơn thông điện tuyên-bố tội trạng Trần-quýnh-Minh. Quân Hứa-sùng-Trí tiến bức Trào-sơn, đã chiếm được Nam-tỉnh. Tầm-hồng-Anh đã chiếm được Quảng-ninh. Quảng-châu các quận bí mật hội-nghị để mưu sự độc-lập. Lư-vĩnh-Tường điện cho Bắc-kinh chính-phủ xin chớ đem quân giúp Phúc-kiến, nếu không thì sẽ dùng võ-lực để đối-đãi.

Tòa Nội các

Lưu-ân-Nguyên tự Bảo định về Bắc kinh nói Tào-Côn hiện đã đồng ý thuận cho Cao-lăng-Uất làm nội-bộ tổng-trưởng, Lý-đình-Tân làm hải-quân tổng-trưởng, Ngô-dục-Lân làm giao-thông tổng trưởng, Đường-thọ-Đan làm tài-chính tổng-trưởng.

Chúng-nghị-viện

Chúng-nghị-viện quyết nghị thủ-tiêu việc bưu-điện tăng giá, đối với việc La-v-Cán thì định tổ-chức một đặc-biệt pháp-đình để thẩm-tấn.

Quốc-trái

Ngoại quốc đòi nợ gấp lắm, bởi vậy 3 bộ: tài-chính, giao-thông và ngoại-giao, Vương-chính-Đình, Lang-văn-Uyên và Lao-chi-Thường bàn định xin trả 90 vạn về món nợ Kinh-Hán thiết-lộ, còn món nợ yên-trái thì xin hãy trả lãi.

Tin Trần-quýnh-Minh

Trần-quýnh Minh phái người tới Phúc-kiến, xin giảng hòa với Hứa sùng-Trí. Hứa-sùng-Trí cự-tuyệt, bảo rằng chỉ theo mệnh lệnh của Đại-tổng thống mà thôi.

Ngày 10 Janvier 1923

Hương-cảng đặc-điện

Có tin rằng Hoàng-minh-Đường đã chiếm lĩnh Liêm-châu, Trịnh-nhuận-Kỳ đã liên-hợp với Lưu-chấn-Hoàn để đánh Trần-chương-Phủ. Hương-sơn dân-quân cùng Trần-vịnh-Thiện kịch-chiến tại Hoành-môn. Lữ kinh Việt-nhân hội-nghị yêu cầu Trần-quýnh Minh phải từ chức, và giục Hứa-sùng-Trí đánh Trần.

Tin Trương-thiệu-Tăng

Vương-chính-Đình sau khi các nghị viên vào Lê-phủ từ-chức, giục Lê-nguyên-Hồng hạ-lệnh phái Trương thiệu-Tăng thự-lý nội các. Lê-nguyên-Hồng định chờ xem tham-nghị-viện kết quả thế nào. Nếu không đầu phiếu bây giờ sẽ phái thự. Trương thiệu-Tăng cũng bằng lòng.

Quyết tuyển nghị-trưởng

Các báo nhân các vấn-đề quyết tuyển nghị-trưởng, phần nhiều công-kích bọn họ.

Ngày 10 Janvier 1923

Hương-cảng đặc-điện

Có tin rằng dân quân đã chiếm tỉnh Triệu khánh. Điền Quế quân chia ra làm 3 đạo, kéo vào Quảng-đông. Dương-hi-Mân đi trung-lộ, Thẩm-hồng-Anh đi hữu-dực và Lưu-chấn-Hoàn đi tả-dực. Hứa-sùng-Trí và Lý-phúc Lâm đã chỉnh quân tiến vào Quảng-đông.

Vấn-đề các viên

Lê-nguyên-Hồng triệu Trương-thiệu-Tăng vào phủ để bàn định về vấn-đề các viên. Trương nói xin đợi Lục-Cẩm về Bắc-kinh, bấy giờ mới có thể quyết định được. Có tin rằng Vương-chính-Đình sẽ làm ngoại-giao tổng-trưởng, Nhan-huệ-Khánh làm nội-vụ tổng-trưởng.

Hiến-pháp hội-nghị

Hai nghị-viện đã khai hiến-pháp hội-nghị. Bọn Trần-Quốc trách Ngô-cảnh-Liêm sao không kế-tục dân bát đại-hội. Ngô không thể trả lời được.

Ngày 12 Janvier 1923,

Hương-cảng đặc-điện

Có tin rằng Trần-quýnh-Minh đã phải đi Quảng-châu. Thẩm-hồng-Anh đã chiếm lĩnh Tứ-hội. Giang-môn chuẩn bị độc-lập. Đường thiết-lộ từ Quảng-tam tới Phật-sơn đứt khúc. Điền-quân tự Triệu-khánh vào tới Quảng-lợi. Trần quýnh-Minh bắn chết Lương-hồng-Khải. Trần-tịch-Nho bỏ trốn.

Vương-chính-Đình từ chức

Vương-chính-Đình vào yết kiến Lê-nguyên-Hồng, xin từ chức đại lý nội-các, lại xin phái Trương-thiệu-Tăng thự các. Lê-nguyên-Hồng không thuận. Vương lại phái Dương-thiên-Kỳ đệ đơn vào Lê phủ.

Lễ cất đám quan Toàn-quyền Long tại Colombo

Phủ Toàn-quyền có tiếp được điện-tin sau này về lễ cất đám quan Toàn-quyền Maurice Long tại Colombo:

Suốt đêm hôm quan Toàn-quyền tạ thế thì có quí phu-nhân và các lệnh-ái cùng Maitre, Outrey, Dupuy chư phu-nhân ở luôn đó trông nom thi-thể ngài. Sáng hôm sau thì linh cữu rước đến nhà xác của Nhà-thương lớn, có quan nghị-viên Outrey và quan cai-trị Châtel đi hộ-tống ra đấy. Khi quan Toàn-quyền mới lâm chung thì các ngài có báo tin cho quan Toàn-quyền Ceylan ngay. Sáng 16 thì các ngài định chương-trình về lễ cất đám.

Tàu *Angers* đáng lẽ ở Colombo khởi-hành lúc 10 giờ sáng, nhưng lại hoãn đến buổi tối mới chạy, để cho các quan võ và các thủy-thủ cùng các hành-khách trong tàu đi đưa đám được cả.

Từ sáng sớm hôm ấy, tòa Lãnh-sự Pháp và các tàu *Angers Aurigny* của Pháp đều kéo cờ rủ cả.

Quan Toàn quyền Clémenti xứ Ceylan cũng cho kéo cờ rủ của nước Anh tại dinh « Queens House » và tại các sở trên bến.

Đúng 16 giờ 30 thì ở nhà thương chuyển cữu, rước đến « Allsaints Church » làm phép.

Lúc chuyển cữu, có một cơ binh Anh và một cơ binh bản xứ bồng súng. Bao nhiêu các quan võ ở Colombo cùng các quan văn đều đến đưa đám cả.

Đám rước đi đầu có một đội kị-mã cầm súng chỉ địa đi từng bước một, rồi đến một cơ binh Anh, sau đến phường nhạc Light Infantery của Ceylan cử một bài tống tang rất bi-ai, các trống đánh đều có buộc băng đề tang cả.

Linh cữu thì phủ kín những vòng hoa của chánh-phủ Ceylan, của các quan lãnh-sự ngoại quốc, các quan đại-hiến Anh tại Colombo, quan lãnh-sự Pháp, của phủ Toàn quyền Đông-pháp, của Văn-phòng quan Toàn-quyền, của các hội Ái-hữu các quan chức, của nhân-dân Nam-kỳ vân vân.

Các quan chấp phất là quan chánh sở Binh-lương và mấy ông đi tàu *Angers* là M. Eugène Ville, quan cai trị Forsans, M. Damonteil, M. Lagrèze, đại-lý hãng tàu biển Colombo, quan Đại-tá Secretary Horsburg bận phẩm phục Anh và quan nghị-viên Perreau Pradier.

Các đại biểu các hàng hạ sĩ quan và các binh lính Pháp, các lính khố-đỏ Việt-Nam đi hộ-vệ ở hai bên linh-cữu.

Long phu-nhân và lệnh-ái cùng Outrey, Maitre, Dupuy chư phu-nhân đều dự lễ chuyển cữu và làm lễ phép tại « Allsaints Church ». Đi chủ tang thì có các quan nghị-viên Outrey, Maitre, Valude, quan Lãnh-sự Dupuy và quan cai-trị Châtel. Rồi đến các quan Lãnh-sự các nước, các quan chức trong tòa Lãnh-sự Pháp, các đại biểu các quan văn ở Đông-pháp và các quan Anh, các quan võ Pháp và Anh, các quan võ, các thủy-thủ, các hành khách tàu *Angers* và tàu *Aurigny* cùng những người Anh ngụ tại Colombo đông lắm. Sau cùng thì có một cơ lính « Ceylon Light Infantery » của Anh.

Tới Nhà-thờ thì quan Toàn-quyền Clémenti cùng với các quan võ ở quí phủ đợi đám rước ở đó.

Suốt dọc đường đám rước đi qua, thì có lính tuần-cảnh đi dẹp, và ở các ngã tư các phố thì có lính kị-mã sắp hàng ở hai bên vệ đường.

Khi làm lễ xong thì có M. Ng-khắc-Vệ thay mặt dân Nam-kỳ quan Lãnh-

sự Dupuy thay mặt Đại pháp Dân-quốc chính phủ, quan nghị-viên Outrey thay mặt Nghị-viện, phủ Toàn-quyền và nhân dân Pháp-Việt đọc mấy bài điếu tang.

Rồi linh cữu rước đến nhà xác Colombo thì các đội binh lính làm lễ chào.

Linh cữu quan Toàn-quyền để đó cho đến lúc rước xuống tàu *André*

Tự do diễn đàn

Cái hại thuốc phiện

Thuốc phiện là một cái hại nhất ở nước ta ngày nay, chắc ai cũng đã biết rõ cả rồi. Các báo-chương thường kể bàn cách này, người bàn cách khác thật đã tốn giấy hại mực mà người mình vẫn còn chưa bỏ hẳn đi được.

Định, Ng-xuân-Mai, Ng-v-Tước, Bùi-v-Nhuệ, Phùng-v-Toại, Đỗ-v-Khang, Đỗ-v-Tùy, Tạ-văn-Định, Đào-v-Chử, Tạ-đình-Chuyên, Tạ-v-Bộ, Ng-đức-Cần, Đào-v-Tố, Ng v-Hối, Ng văn-Nghĩa, Phạm-v-Ái 12 p; cộng 49 p.

Huyện Bạch-hạc: MM Ng dương-Hợp, Lê-thanh-Giai, Ng-mạnh-Quý, Ng-v-Đinh. Làng Phú-yên, Làng Hòa-loan 14 p: Trường Pháp-Việt Bạch-

Quan kiểm sát Tài-chính tại Ai-lao — Chiếc thủy-phi-cơ chở quan chánh kiểm-sát Tài-chính Nerée đi thanh-tra đã hạ xuống tại Lathan về phía bắc Pakon được vô sự. Chiếc thủy-phi cơ ấy có hai chiếc thuyền đi kèm thì đã trở về Luang Prabang, ngày 18 Janvier lại khởi hành và lúc 11 giờ sáng hôm qua thì hạ tại Namou được vô sự.

Ngạch quan lại. — M. Trần-đình-Bính, tri-huyện hạng nhất tại huyện Trực-ninh (Nam-định) được phép nghỉ 21 ngày.

M. Trịnh-tấn-Khanh, hậu tuyển tri-huyện, trợ tá tại huyện Trực-ninh được lên quyền trong khi M. Trần-đình-Bính đi vắng.

Ngạch thừa-phái. — M. Ng-xuân-

NINH-GIANG

Xuýt đắm phà. — Hôm 15 Janvier, độ 1 giờ trưa, có một cái phà chở sang ngang ở bến Ninh-giang, sang bến Lộc-khê (huyện Phù-dực) Khi phà vừa quay mũi chèo ra, thì tàu *Lê-Lợi* ở Nam-định súp lê mãn xế cách phà độ 15 thước tây, các hành khách bắn lái

Do võ Thư Viện Thông Tin Khoa Học Trường Đại Học Cần Thơ

muốn rằng đề cho nhà bình nước Anh trông nom thì thế quan Toàn-quyền Long mới cho đến lúc đưa xuống tàu thôi.

Tại sân bến có quan Toàn-quyền cùng cả nhân-viên Anh ở Colombo đi giáp cho lễ cất đám quan Toàn-quyền Long được trọng-thể và đi tỏ lòng thân ái chia buồn về cái tang chung của Đông-pháp như vậy.

Quan quyền Toàn-quyền đã điện sang quan Thống-sứ Colombo ấy ngài tỏ ơng quan Toàn-quyền Clémenti tấm lòng thâm tạ của xứ Đông pháp.

Bài ca Âu-trí-viên

Theo lời Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ thì cuộc thi bài ca Âu-trí-viên này cũng tàu-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bản-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách tăng văn, rồi sau mới bàn đến việc điền-duyệt. Vậy xin nói để các ngài biết rằng các bài đăng 4 mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giấu tên, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi.

XXVII

Bằng-hữu

Mừng nay đồng lứu liên quần,
Đồng cư đồng xứ tương thân giao-tình.
Nhớ xưa Dương-Lễ Lưu-Bình,
Cùng nhau kết bạn thư-sinh học hành.
Dương kia sớm được đề danh,
Bình còn hèn khó một mình bút nghiên
Dương ta thương kẻ bạn hiền,
Vàng trao tiều-thiếp cần quyền cố-công.
Một niềm nuôi bạn thay chồng,
Ba năm Bình cũng bằng rồng vinh hoa.
Yêu nhau như thể một nhà.
Bạn bè như thể mới là tâm giao.
Vì đâ may ước mai ao,

XXVIII

Ngũ-luân

Cõi đời như cảnh phù-du,
Mấy xuân tươi tốt mấy thu héo vàng.
Mừng nay trí não mở mang,
Làm quyền làm phúc nhiều đàng văn-(minh.
Làm người trước phải sửa mình,
Sao cho bất phụ sở sinh mới là.
Nết na trung hiếu thực thà,
Thờ cha kính mẹ ông bà từ thân.
Anh em như thể tay chân,
Cùng nhau gìn giữ thì thân yên lành.
Bạn bè là nghĩa giao tình,
Phải tìn ích hữu chớ rình lừa nhau.
Vua tôi trung nghĩa làm đầu,
Vợ chồng hòa thuận chớ mầu ăn ngon.
Ngũ luân trọn vẹn mới khôn.

XXIX

Bần-phú

Khen cho con tạo đúc đời,
Đem duyên bẫn phú lựa người trần ai.
Ngàn-ngàn thường nói một hai,
Giàu ai ba họ, khó ai ba đời.
Giàu mà ở phải đạo trời,
Có khi giàu đến muôn đời cũng nên.
Nghèo mà bạc ác đảo điên,
Thì nghèo đến chín đời liền biết đâu.
Về sau đã được nên giàu,
Ra công tu phúc càng lâu càng dài.
Chẳng may phận chẳng phát tài,
Phải nên tu tỉnh chớ hoài cải thân.
Hoặc là siêng việc canh văn,
Hoặc là buôn bán xa gần mọi nơi.
Cứ điều thiện sự ở đời,
May ra áo gấm mặc người bần nhân.
Trời cho có phúc có phần.

Cải chính

Bài thứ XXIII đăng trong mục này, có câu : như lan như *huệ*, và câu : lại sản *ấp* đào. Nay xin cải chính chữ *huệ* làm chữ *quế*, chữ *ấp* làm chữ *mộn* cho đúng.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin cần nghĩ mua báo khi có viết gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết rõ-ràng có ký tên ở tờ giấy gửi báo, hoặc là gửi cho bản-quán với giấy quốc ty, để cho người làm đi tiện hỏi. Kẻo nếu nghĩ thường hay kỵ thơ của ai, hoặc thêm quá, thường sau đọc được, khách ra nhiều thì bản-quán không biết gì gửi trả lời.

Sổ quyên cho Hội Việt-Nam Thanh-niên

Huyện Bình-xuyên : Mme. Nguyễn-văn-Thân, trí-huyện, Nguyễn-khắc-Lâm, làng Yên-lộ 9 p ; Làng Hương canh, làng Ngọc-canh, làng Tiên-hương 6 p ; Dương-văn-Pháp, Trần-ngọc-Tự, Tạ v-Tuyên, Ngô-v-Hiền, Cha-v-Gia, Phùng-hữu-Phương, Chu-v-Mai, Ng-v-Hường Trần-v-Quế, Lê-v-Long, Ng-v-Tung, Ng-v-Phúc, Ng-v-Thông, Lâm-v-Phúc, Lưu-v-Bằng, Ng-khắc-Kiêm, Dương-v-Tài, Ng-v-Đạm, Ng-hữu-Bái, Ng-v-Hựu, Phan-đình-Chân, Ng-v-Dám 23 p ; Dương-văn-Vinh, Dương-v-Diệp, Dương-v-Việt, Ng-v-Bình, Ng-v-Tế, Ng-v-Bát, Ng-v-Bích, Ngô-v-Cần, Dương-văn-Hai bên hàng phố thấy tiệm ấy làm như vậy, bạn đến không ai hiểu là chuyện gì, sau hỏi ra mới nghe nói rằng họ mất bạc rồi lại tìm được. Số là tối hôm ấy, trước khi đóng cửa, đi ngủ, tên tài-phú ngoại, tính sổ và đếm tiền được gần bốn trăm đồng, đáng lẽ y thân hành vào nhà trong giao lại cho tên tài-phú nội, nhưng vì thấy có mấy chục đồng bạc giấc, làm cho lòng lại một chốt ; giấy sực cảm-tưởng đến thật là mới cái bọ vô cùng, trông nên bàn gộp ít nhiều lên đây để độc-giả cho-lãm nhân thêm.

Thuốc phiện là một chất gì ? Chắc cũng có người hỏi rằng thuốc phiện là một thứ thuốc độc đành bể cho người ta. Nó sinh sản ở bên Ấn-độ là một thứ nhựa quả phỏ-dung. Khi quả còn xanh, họ mới chích cho nhựa chảy ra, rồi đánh thành từng phiến gọi là quả thầu. Đem quả thầu ấy nấu gì thì thành ra thuốc phiện. Bên Ấn-độ sinh sản rất nhiều, mỗi năm họ tải sang bán bên Tàu không biết bao nhiêu mà kể ; rồi sau người Hoa-kiều thấy thế là mối lợi rất lớn mới đem lậu sang đến nước ta, thành thử bắt chước họ mà sinh ra mầu nghiện. Ta cứ trông ngay như người bắt thuốc phiện thì đủ biết, nào là có ra hồn người, da xanh, mặt bằng, mắt lõm, môi thâm, xo vai, rụt cổ, hình dáng khó coi, thành ra người kiết cáu.

Ai đã mới bọc bắt vào thì thường thèm-the khoan-khoái dễ chịu, dần dần mắc nghiện. Người đã nghiện vào, tinh thần hắc ám, bụng dạ mê man, tính hay nóng nảy, mình gầy sức yếu, còm cõ bo hen. Thuốc phiện lại làm hại tiền của và trí tuệ người ta nữa. Người đã ham mê thuốc phiện, sinh ra tật nọ chứng kia, quên ăn mất ngủ, ăn bo làm biếng, đêm ngày mải-miệt vào bàn đèn, có bao nhiêu tiền chai cả vào xe lọ. Ai đã nghĩ vào đám bát thuốc phiện, thì nghe chuyện trò như pháo rang, trận cười như nắc nẻ.

Lúc có thì phung phá tiêu pha quá độ, có bao nhiêu nhà cửa ruộng nương cầm cố bán chác cho kỳ hết, tiền của của ông cha mình để lại cũng chui cả vào xe lọ. Vợ mất nhờ, con mất đường rông cậy, thành thử chẳng bao lâu trong gia-đình sinh ra sa nát. Tôi mới được nghe chuyện một người công sự ở một sở kia, lương tháng độ 7, 8 chục, nhà cửa lo tất, vợ con buôn bán thịnh vượng, rồi sau đau anh em sinh ra nghiện ngập, hết tháng thì đi thấy hết tiền. Trước kia thôi thì quần nọ áo kia lần xe xuống ngựa, kế đấy người tớ, xe nhà rộn rịp, trải vị phong lưu, về sau đến cầm cả nhà bán chác, vẫn lưng bắt gạch canh sanh, kế đấy người tớ, mất đứa mất nơi, rồi sinh ra tật nọ chứng kia, đeo cái bệnh lười biếng, bỏ công irề việc, phải bắt cách ở nhà ăn bại vợ con.

Mới lại ta thường thấy một người cu-li xe, dẫn tắt mặt tối, kéo một ngày chẳng được bao nhiêu, cũng sinh ra nghiện ngập, trong lưng có 7, 8 xu hào-chi cũng đem mua thuốc phiện, khi mua xong cho ngay vào mồm ngậm cho đỡ cơn nghiện, có thì để dành, không có thì chắc cũng sinh ra trộm cắp. Xem câu chuyện như thế thì đủ biết rằng hại thật. Ôi! hại thay là thuốc phiện, nó có cái mê-lực gì mà làm cho người ta khuynh-gia bại sản tan cửa nát nhà.

Chánh-phủ vẫn sẵn lòng lưu-tâm ngăn cấm cho mà người mình cũng không chừa đi được, biết bao giờ mới tỉnh ngộ.

Thuốc phiện thật là một cái hại to cho ta không biết thế nào mà kể cho xiết được, ta chỉ có nên đến gần, phải nên lánh cho xa, số người nghiện trong nước một ngày một nhiều lên, thì nói giống ta sẽ bao mòn tiêu diệt đi mất.

Đặng-văn-Tấn

Tin sau cùng

Việc nước Trung-hoa

Nghị-viện nước Trung-hoa có đều phiếu ưng chuẩn một điều khoản định quyết rằng Trung-hoa không công-nhận 21 điều khoản của nước Nhật-bản yêu cầu năm trước, và xin với chánh-phủ Trung-hoa phải đòi lại cho được đất Port-Arthur, và đất Dalny trước ngày 26 Mars.

Việc ở đất Memel

Năm chiếc tàu chiến của đại-pháp hiện nay do thủy quân đại-tướng Lequerre quản-đốc.

Quan thủy-quân đại-tướng nước Anh đã lên Memel.

Trong khi nghị-viện nước Lithuanie hội-nghị, M. Galvanauskan là nghị-trưởng có bá cáo rằng về cái vấn-đề đất Memel nếu hội-đồng các quan đại sứ quyết nghĩ một cách trái với lòng dân, thì nước Lithuanie sẽ không tuân lệnh.

Cải thái-độ người Đức

Viên thẩm-phán nước Đức có chân trong tòa án Pháp-Đức tại Paris lấy lẽ rằng việc chánh-trị hiện đương bối rối, vậy xin hoãn mọi việc không xử vội.

Quan Chánh tòa bèn đáp lại rằng tòa án thì biết việc xử án chứ không dự vào việc chánh trị.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 18 Janvier này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 7 f. 70 và 7 f. 75 kể từ ngày 19 này.

Tàu chạy Hương cảng. — Tàu *Hanoi* mang thư đi Hương-cảng qua Hoi-hao và Kouangtchéouwan. đến sáng ngày 21 Janvier bỏi 8 giờ sẽ khởi hành.

Thư tín ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối 20 Janvier.

Thị-giá cuối-tháI. — *Ngày 17 Janvier 1923.* — 3 /. 58 67. — 3 /. 66. 3 /2 78 65 — 5 /. 1915 1916 75 85. — 4 /. 1917 62.35. — 4 /. 1918 61.75. 5 /. 87.20. — 6 /. 1920 67. 62.

Lễ điếu tang tại tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tại tòa Thượng-thẩm xét việc hộ có làm lễ điếu tang quan Toàn-quyền Maurice Long. Quan chánh Nhất Delprat ngồi chủ tọa có đọc một bài điếu tang kể lý-lịch quan Toàn-quyền Maurice Long, nói trước ngài là một quan lão có giá trị, và kể công-trạng ngài trong khi trọng nhậm tại xứ Đông-pháp như là ngài hết lòng mà làm cho các quan chức Tây Nam được tăng lương từ năm 1920. Về việc để tang ngài, quan chánh Nhất làm lễ xong hoãn hết các việc đến kỳ tòa san và giải tán.

Quan quyền Toàn-quyền Baudoin đã trở về Hanoi. — Quan quyền Toàn quyền Baudoin ở Huế được tin quan thược thọ Toàn-quyền Maurice Long tạ thế thì ngài lên ô-tô đi đêm về Hanoi ngay, tuy ở dọc đường từ Quảng-trị đến Vinh rvới mưa gió mà ngài tới Hanoi có 14 giờ đồng hồ.

Quan Thống-sứ đi kinh-lý vỉ. — Quan Thống-sứ Mongaillet cũng với quan docteur Le Roy des Barres và quan cai-trị Manan là thư ký riêng của ngài, đi kinh lý miền Bắc-giang để trở về Hanoi chiều hôm thứ tư.

NHÀ CHO THUÊ

Nhà số 82, phố hàng Trống Hanoi sẽ cho thuê từ ngày 16 tháng chạp Annam này, tức là ngày 1er février 1923, cả tầng trên tầng dưới, 7 buồng và 1 cửa hàng, ông bà nào muốn thuê xin đến hỏi tại nhà số 68, Phủ-nhi (Richaud) Hanoi.

3617

Sở Kiểm-sát tài chính. Các viên chức có tên sau này được thăng chức :

Lên thư-ký thượng hạng hạng tư :
M. Lê-đình-Tuệ.

Lên thư-ký hạng tư :
M. Nguyễn-ngọc-Bình.

Lên thư-ký hạng năm :
M Nguyễn văn-Khôi.

Lên chánh tây-phái :
M. Nguyễn-ngọc-Tươi.

Tòa-án cai-trị. — Tòa án cai trị họp hôm thứ tư vừa rồi đã xét những việc sau này :

Việc hai làng Kinh-long và Đệ-nhị ở Nam định, việc M. Cade xin giảm thuế thân thì tòa ưng cho.

Việc mấy nhà thương-mại ở thành phố Nam-định xin giảm thuế thì tòa ưng cho.

Việc mấy người ở Hà-đông xin giảm thuế thì tòa còn việt gửi bỏi quan Thống-sứ cho biết thêm mấy điều nữa rồi mới quyết nghị.

Việc M. de Monpezat thay mặt hội đồn-điền Pháp ở Trung-Bắc-kỳ kiện chánh phủ Đông-pháp và chánh phủ Bắc-kỳ xin hai triệu quan bồi thường vì trong tháng năm năm 1919 ông được phép đem xuất sắng sang Hongkong 4000 tấn gạo mà lại bị cấm đem ra một nghìn tấn. Cái đơn ấy tòa bác đi mà bên nguyên phải chịu phí tổn.

Còn những việc khác thì hoãn lại cả.

BÁN : *Đất 4250 thước vuông ở phố Duvillier có ngõ ra phố Sinh-Từ.* — *Đất số 83 phố hàng Bông.* — *Nhà số 22 phố hàng Đẫy.* — *Máy và đồ làm đầu.* — *Máy say gạo.* — *Cần tây tốt.*

Hỏi tại số 6 phố Ngõ Gạch.
3744

Việt - Nam thanh-niên hội. — Chủ-nhật 21 Janvier này, đúng 3 giờ chiều, có quan năm Bonifacy diễn-thuyết về các nhà danh-tiếng trong lịch-sử Annam.

Xin mời tất cả các quý-vị hội viên lại dự thính.

Đến 4 giờ rưỡi có chớp ảnh để các hội-viên xem không mất tiền. Trong lúc chớp ảnh thì hội-đồng trị sự và những Ủy-viên sẽ họp để xem xét tài-chính của hội.

V. N. T. N. lai cảo

Khẩu-đồ với con hát. — Tối thứ tư có mấy người khẩu đồ cãi nhau rồi đánh nhau với mấy người con hát của rạp Sán-chiên ở ngõ Sầm-công. Mấy người lính cảnh-sát ra can thì cũng bị lính khẩu đồ đánh. Bốn người lính đi phải bắt giải vào trại.

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Hoàng-v-Phúc tức Jean, agent technique ngạch công chính được nghỉ ba tháng sự luyện ấy thay M. Ng-iiên-Trước.

M. Phạm văn-Nhụ, thừa phái hạng nhất huyện Đông-quan (Thái-bình), nay kiêm việc lục sự huyện ấy, thay M. Nguyễn-văn-Tuân.

Ngạch khán hộ. — M. Trương-ngọc-Tiêu, khán hộ hạng tư, trước thuộc quyền quan chánh sở Đông-pháp hàng-hải, nay lại thuộc về ngạch Y-tế Bắc-kỳ và bổ đi khán hộ Sơn-tây.

Ngạch kiểm lâm. — M. Hoàng-đình-Nghi, hết hạn ngồi mãn tang, nay lại bổ làm kiểm lâm hạng ba, ngạch K ám-lâm Bắc-kỳ.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Thành-phố chịu tang chia buồn với Long phụ-nhân. — Quan Đốc-lý được điện-tín quan Toàn-quyền Long tạ thế thì sau khi bàn với Hội đồng thành-phố gửi một bức điện-tín chia buồn lên quan quyền Toàn-quyền Baudoin tại Hanoi và một bức sang Colombo để chia buồn với Long phu-nhân.

Cả ngày hôm qua, các công sở và nhiều nhà thương-mại đều đóng cửa chịa tang, ngoài cửa thì kéo cờ rũ. Các tàu đậu tại bến Haiphong đều kéo cờ rũ cả.

Các quan chủ-sự các tỉ, các sở, các hội-trưởng, các hội đều đến chia buồn với quan Đốc-lý Dupuy. Phường hát Tây cũng đóng cửa, tích hôm qua hoãn đến hôm nay mới diễn.

Giờ nhà lá. — Sở Vệ-sinh vừa bắt giờ tám rưỡi nhà lá dựng ở Rạ-tỷ ngày nằm ngoài mà không xin phép.

Cuộc sổ số Chavignon. — Cuộc đánh số giáp xã Chavignon là con nuôi thành phố Haiphong hoãn đến ngày 31 Janvier mới mở, ai muốn mua thì cứ lại tòa Đốc-lý còn có 11 số mà thôi.

SƠN-TÂY

Thử chả tàn. — Ngày hôm 18, 19, 20, 21 và 22 Janvier này sở tàu bay sẽ cho các máy bay lên tập nếm chả tàn ở khu đất B51-son gần chùa Thông. Vậy những dân sự các làng chung quanh đấy phải giữ gìn, kẻo lại nhưng ngày nếm ngoài có một người vô ý lại gần chỗ tập gỗ bị bị chả tàn nổ, phải vào nhà thương.

Trời chẳng thương kẻ gian. — Ba anh em tên Ng-v-Ỷ và tên Bộ-đặng-Bộ vào cướp nhà thờ quí làng Canh-nậu (Thạch-thất) mà bắn quán đã đăng mấy tháng trước thì may tòa Án đã làm án mỗi đứa năm năm khổ sai và bắt đền cho nhà khổ chủ 2000 p. vì chúng có vay nợ nhà ấy nên vào cướp đốt mất cả văn tự toan chuyện vỗ nợ. May có sở Mật-thám tra xét ra được, không thì chúng đã ăn trốn cả.

ĐÁP-CẦU

Một cách ghẹo gái nên trừng trị — Chiều hôm 10 Janvier, hồi 4 giờ, trước cửa Hôtel Gougenheim có một chú cai và một bọn lính khố xanh coi nhà pha làm đường. Đương lúc ấy có một người con gái nhà quê đi ở đằng kia lại, lúc sắp tới đấy thì thấy một người lính bảo hai người nhà pha rằng : « Tao cho phép hai đứa bóp..... con bé kia cho tao » mấy tên tù lại nói : chúng con lại làm « cinéma » nhé, thì tên lính kia ừ. (Ý chừng đi nhiễu bậy như thế rồi). Lúc người con gái kia đi đến thì một người nhà pha cầm cánh cổng lại, còn người kia thì bóp... người con gái, rồi lẫn gấu... người con gái ấy lật lên trâm kín gần hết đầu. Người con gái ấy luống cuống vừa khóc vừa vội vàng co xuống, nhưng không kịp, thân thể lõa lồ trong ba phút đồng-hồ, lúng túng mãi rồi mới co xuống được, mấy tên cai tên lính ấy thấy vậy đều chỉ cười ồ lên, đương mắt mà nhìn chòng chọc.

Mấy tên tù kia làm xằng như vậy chẳng qua là bởi mấy tên lính cai khiến, cái tội chúng nó chẳng nói làm gì, song mấy tên cai tên lính xui khiến chúng nó thì tưởng nên ở người có trách-nhiệm, không nên dung túng mới phải, nếu không thì chúng còn quen thói làm mãi.

Một người đi đường lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Mọi thư. — Dân Mọi thường dùng phép « thư » để hại với những kẻ có sự oán thù với nhau, cũng như ta thường những nơi còn hủ lậu dùng cách « trù ẻo » hay là rủa nộp để hại người thù hiềm.

Sự ấy vẫn có thật, nhưng phép thư của Mọi thường độc địa lắm, thư ai thời mắc nấy, chớ chẳng như sự trù ẻo rủa nộp của ta đã mấy khi hại được ai cho đến nỗi bỏ mạng thiệt đời.

Cách vài hôm nay, có người ở lối Gia-hội bị Mọi thư mà chết, mà cũng vì đã có nghiệm rõ chứng bệnh, mới rõ là Mọi thư. — Số là người ấy làm việc sở Lục-lộ ở Đa-lát có lấy một người vợ Mọi. Một hôm chẳng biết vì cớ gì mà vợ chồng giận hờn nhau, người chồng đánh đập người vợ Mọi, rồi lấy dây trói cả hai chân tay đem ra ngoài núi bỏ. Khi con Mọi ấy bị bỏ ở ngoài núi thời may gặp đứa Mọi khác đem về mảng nó, vậy nó đã khỏi chết thời nó bèn trả thù, ấy là cái tánh tình người Mọi là thế, cho nên anh ta cũng biết trước mà cố thoát thân mà về nơi quê nhà. Ai ngờ khi

(Xem trọng tiếp ba. cột thứ hai).

THÀNH PHỐ HANOI

Sổ bảo-cử

Quan Đốc-lý có lời bá-cáo để mọi người cùng biết rằng bảng các nhà mới thêm tên vào hoặc xóa tên đi về sổ dự-bảo năm 1922 đã ấ yết tại tòa Đốc-lý, ngày 15 Janvier.

Các nhà dự-bảo con được một hạn là hai mươi ngày nữa, để mà xin thêm tên vào hay xóa tên đi. Hạn hai mươi ngày ấy đến ngày 3 Février 1923 thì mãn. Đơn xin thêm tên hay xóa tên đi thì đưa tại Tòa Đốc-lý, (phòng trước-bộ sinh tử giá thú).

Hanoi, ngày 16 Janvier 1923

Ký lên : MOUROUX

TRUNG BẮC TÂN VĂN

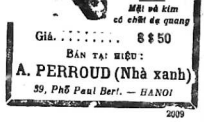

ĐỒNG-HỒ
đeo tay kiểu vuông
BỌC VÀNG,
BẢO HÀNH 10 NĂM
Máy chạy tốt
nhất hạng
Mặt số kim
có chất dạ quang

về nhà thời bỗng nhiên phát bệnh đau bụng, thuốc thang đã không lành, mà thường ngồi một mình cứ thấy một lũ Mọi đến bắt, cho nên anh ta bỗng không thường ra thời mắng nhiếc mà nói rằng lũ Mọi đến quấy nhiễu. Bệnh đau bụng càng ngày càng thêm, còn trong bụng thường có vật gì bò lên bò xuống như một con rùa con hồn vậy. Thuốc ta trị mãi

Đường xe-lửa Đông-pháp
Hạt phía Bắc
Yết-thị bán đồ
Bán những vật-liệu và các đồ đạc thải ra

XIN XEM CHO KỸ
Phàm nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng các bài chữa bệnh, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhớ mà lắm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu.

Một vẻ kim cổ chất đẹ quang

Giá..... 8$50

BÁN TẠI HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

Cần người làm việc

Sở Chợp-bóng ở phủ Toàn-quyền, số 156, đường Quan-thánh, Hanoi, cần một người làm máy điện thực giỏi và phải biết cả vận máy chiếu-bóng nữa.

Tiền lương sẽ định theo công việc làm.

3389

Sữa hộp tốt nhất hạng

Bản hiệu mới tìm được một nhà người Đại-Pháp buôn bán chắc chắn, có một thứ sữa đóng hộp, còn giữ được nguyên chất sữa tươi.

Thứ sữa này, ít đường, mà như thế thời tốt lắm, vì dùng sữa hộp, mà nhiều chất đường, thì người mua phải thiệt-thòi lắm lắm.

Và sữa lắm đường, mùi trắng bệch, ngoại giả chẳng thêm ích gì.

Mua sữa nên chọn thứ còn vàng mỡ, tức là chất crême còn nguyên chất chưa mất, và phải xem giấy dán ngoài hộp có hiện rõ, sữa còn nguyên chất hay không (lait non écrémé). Mọi người đều công-nhận, váng crème làm cho sữa có màu vàng, chất sữa mùi vàng-vàng, ấy là thứ tốt nhất, nên dùng hơn cả các thứ khác.

Muốn thử thì rất là dễ, chỉ dùng một lượt khác biệt, vị nó thơm tho, không pha chất gì khác vào. Nguyên sữa đặc lắm, sau khi ăn, vẫn còn hương vị, ai đã dùng nó lại muốn dùng mãi. Muốn mua khỏi nhầm, hãng nhận hộp sữa nào có dấu « *đầu con bò* » in dưới chữ LA FAVORITE.

Bản-hiệu có gửi bán thứ sữa ấy ở hiệu Hock-guime-Seng, 55 phố hàng Bát-cũ, Rue Vieille des Tasses, tại Hanoi, để các ngài lại mua được tiện. Bản-hiệu lại bán nới giá, để chiều khách.

Kính-cáo

Pharmacie MONTÈS

54, Rue Paul-Bert,

2031

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Xiếc Việt-Nam. — Phường xiếc Việt-Nam bắt đầu diễn tối hôm 15 Janvier, thành phố đi xem đông lắm không đủ chỗ ngồi, cho nên nhiều người đến chậm lại phải lộn về.

Từ các qui quan cho chí người mình xi cũng đều khen ngợi các trò làm một cách tài khéo không kém gì xiếc Âu-Mỹ. Khi tan trở, quan Công-sứ có khen ngợi ông chủ phường xiếc lắm.

THỪA-THIÊN

Cháy bỏng. — Đỏ rày trời lạnh lắm, người ưa sưởi lửa; vì sưởi lửa nên mới sinh ra lắm sự hiểm nghèo. Cách vài hôm nay, người ta có chở đến nhà thương một đứa bé chừng 15 tuổi, bị lửa cháy bỏng mình mẩy xém đen. xem thế đủ ngụy lắm, chẳng biết chữa có khỏi không mà xem cái thế bệnh tình ấy, e không sống nổi.

Số là con bé ấy làm nghề hái củi, thức dậy khi ba giờ sáng rồi cơm ăn và bới đi, nó chụm lửa nấu bữa cơm vừa chụm vừa sưởi. Khi sưởi đã lắm và áo quần khô khé ; thì nấu đồng cơm một bên bên chui vào trong đánh một giấc ngủ đi. Trong khi nó ngủ chính là khi lửa gần cơm cho nên nó đã bị thui sém và cứu không kịp nữa.

Bốn người say nắm mà chết. — Ở làng An-nông thường có nấm mọc ở các lùm cây, đống cát, có lắm thứ nấm ngon, lại có những bọn nhà quê thường hay đi nhổ nấm đem về bán. Những nấm chúng nó nhổ có lắm thứ, thứ gì người ta thường ăn chúng nó đem bán, còn những thứ gì lại chúng nó đem ăn. Lắm khi chúng nó cũng bị say nấm, nhưng chúng nó thường chữa được, nên chúng nó lấy làm thị thường về sự ăn nấm lạ. Một hôm bốn người vào lùm hái được một thứ nấm gì không biết tên, nhưng xem bình tại nấm tương tự như nấm mối, chúng nó đem về ăn, ăn xong một hồi lâu thời bốn người đều đi ngủ. Ngủ rồi ngủ thẳng. Ấy là chết bốn mạng. Oan thay!

Thế thời cái nấm ấy bắt người ta say thời buồn ngủ mà chết luôn, chớ không phải như các thứ nấm khác, hoặc khi say thì bắt người ta điên dại mà chết thời còn có thể biết mà chữa được, chứ như buồn ngủ mà chết thời khó biết mà chữa lắm thay, khi ăn nấm phải nên phòng cho lắm mới được vậy.

TOURANE

Câu thần tìm được của. — Tối hôm mọ, vào độ 9 rưỡi 10 giờ, nghe ở trong hiệu Khách kia có tiếng thầy phù-thủy gầm hét, bình như sai đồng sai mời gì, mà xem bộ pháp-sư còn non tay ấn, nên chi cứ quyết chủ mãi cũng chẳng thấy ma mẫu nào lên. Rồi thấy bọ rủ nhau lên Âm-ba, lạy lục cầu bà, bà q-ngáp một hồi, chẳng rõ bà phán bảo ra làm sao, họ lật đật chạy về: San lại thấy họ đem nhau đến kêu van và thề nguyện trước lăng Âm-hồn! Thề nguyện rồi rủ nhau về nhà, thì lại nghe tiếng nói cười vui vẻ ra tuồng mừng rỡ lắm. chẳng rằng âm-hồn phù hộ, cho nên qua ngày sau thấy họ mang đồ lễ phẩm đến đó hoàn nguyện tạ thần.

Trông thấy cái thân mà dại cho ru, thực không mấy kẻ dám nhìn cho lắm; tội nghiệp cho mụ, hôm nọ tự nhiên chạy lợi nằm bệnh giữa đường phố, quẩn áo tả tơi, có mấy người trông thấy nhân loại não nùng, động lòng thương xót, bèn thuê xe đem mụ về nhà, nhưng hỡ vực mụ lên rồi thì mụ lại lăn cổ xuống đất, bị thương dập cả mặt mày; thấy có một người chạy đến đánh dập rất là tàn nhẫn, hỏi ra thì nghe đâu là bà chị, chắc là chị em vẫn thương yêu nhau lắm chứ, nhưng có lẽ đã nhiều lần quá nên nói nỡ ra tay phũ phàng như thế. Ngán thay!

T. S. lai cảo

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Một viên đội bắn tàu bay bị bắt. — Một viên đội bắn súng cối tàu bay ở Saigon vừa mới bị bắt vì xét trong số viên ấy giữ tấy thiếu một số tiền to. Vậy nay mai sẽ phải đem vào Tòa án binh xét.

Cái án mạng ở đường chasseloup Laubat. — Trong số bảy người Khách bị bắt giam về cái án mạng hai vợ chồng người Khách bán thịt và đứa con gái bị bại ở đường chasseloup-Laubat bữa nọ thì tòa chỉ giữ lại có hai người, còn thì cho về cả, vì không có đủ chứng cớ.

Giá bán 6$10 có cước.

Chỉ chấn giá lại được 5$40

BẢNG VÀNG DIỆP THỨC TỐT

Thưa các quí khách, trong chương giá vàng một ngày một cao nên chúng tôi chỉ chờ thêm nay giá bán cực rẻ chỉ chấn giá lại tính theo thời giá không thiệt.

Giá bán mỗi cái nặng 1 đồng cân 6 p 10 cả cước.

Muốn thích tiêu thêm tự 20

Muốn keo nặng thêm thời cứ mỗi 5 phân thêm 1 p 50

Các ngài chiếu-cố xin gửi tiền cho trước trong 24 giờ thời xong xin gửi luôn ngay. Không gửi contre remboursement

2021

TONG-YUNE-TAI

49, Phố Hàng Ngang — HANOI

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình lương, *A Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1 QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. 8$00
2 QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. 8$00
3 HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . 8$00
4 THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . 4$00

Mấy bộ sách luật này, bản quán đã giới thiệu ở số báo ngày 20 Septembre trước.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

CAO RĂNG

Thuốc Cao này thơm thơ trong sạch khó giáo, ngâm khỏi đau răng, sâu răng, cam răng; răng lung lay ngâm thì vững lại, bán tại hiệu Văn-Xuân-Đường, số 211, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin);

萬春牙膏 — 即坂藤止痛 — 蟲牢齒固

Song liền mỗi phiến giá. . . 0$20
Đơn liền mỗi phiến giá. . . 0 10

Các hàng tạp hóa và các hàng bán chữ sẵn chân hiệu đã nhiều nơi mua buôn đã bán lẻ, ngài nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Các nơi đã ấn định có bán hộ như sau này: Hiệu *Mạc-Đình-Tư* số 136, phố hàng Bông. Số bán lẻ số 83, phố hàng Bông, nhà in *Đông-Dương* ấn-quán số 85, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, số 69, phố hàng Bạc 33 hiệu *Hạnh-Nhân-Đường* số 51, phố Phúc-kiến, hiệu *Vĩnh-Xương* số 27, phố Hà-trung, hiệu *Quảng-Lợi* số 21 và hiệu *Đảo Hợp* số 27, phố Chợ nhớn Cũ, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62, phố hàng Bạc hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành* số 119, hiệu *Hạnh-Hoa-Đường* số 137, và hiệu *Anh-Hoa Đường* số 231, phố hàng Buồm, hiệu *Phương-Đình* số 100, phố Cửa-nam, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long* số 29, phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi-Tích* số 30, phố hàng Sung và hiệu *Hoa-Bình-Đường* số 167, phố khách, Nam-định, hiệu *Đức-Phong* số 166, phố Đông-thị, Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Phúc-yên, hiệu *Vạn An* phố Tên thái tỉnh Tuyên-hoa, hiệu *Đức-tường* phố Việt lợi tỉnh Việt trì hiệu *Hưng-tường* nhận đồng bán buôn các thuốc bổ bán lẻ ở số nhà 82, phố Phúc-kiến Hanoi. các nơi kể trên có bán hộ sẽ có thuốc thẳng cho người mua đủ thứ chớ cần dùng khẩn nữa, đừng sống hiệu cả. Bản hiệu kiểm nay số bảy bán 3 toa ở Bắt-chợ gian số 20, giấy B. Xin các qui-khách nhân làm quang-cố. bản-hiệu xin cảm hội vô cùng

2939

Văn-xuân-Đường, cẩn khải,

Bán những vật-liệu và các đồ đạc thải ra

Đến 25 Janvier 1923, hồi 8 giờ sáng tại kho sở Xe-lửa phía Bắc (gần Gare Hanoi, đường hàng Lọng) sẽ bán đấu giá những vật-liệu và các đồ đạc thải ra.

Muốn biết rõ thì xem ở các tờ yết thị hay hỏi viên kế-toán về việc này.

2058

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mở ra mục này, để đăng những lời bá-cáo về việc riêng, giá đăng bao thì tùy ngài. Bá cáo thì có thể ký. Phàm những việc đăng ở mục này, ai tự tiện đi lấy những tiền nhiệm, thì bản quán không biết; thực hư thế nào cả.

HỘI TIN-LÀNH

Đến chủ-nhật 21 Janvier 1923, hồi tám giờ, tại Nhà-thờ bên-hội ở Ngõ-Trạm, ông Muc-sư bên-hội sẽ giảng về đề-mục

NGHĨA-VỤ NGƯỜI ĐỜI VỚI ĐỒNG-LOẠI

Đức Chúa Jésus phán : « Ta đã đến.... phó sanh-mạng mình làm giá chuộc muôn người. » Thế thì Chúa đã làm trọn nghĩa-vụ mình đối với loài người.

Xin các qui-chức quá bộ đến nghe giảng.

Sách « Tranh-minh-tâm »

Nhà in Phúc-âm tại bổn-hội mới xuất-bản sách « *Tranh-minh-tâm* », có chín bức tranh giải nghĩa về lòng người ta thiện ác thế nào. Mỗi quyển giá 0 p.02. Ở xa gửi về mua được thêm các thứ sách nhỏ khác và phải chịu thêm tiền cước nữa.

GIẢNG ĐẠO BẰNG TIẾNG QUẢNG-ĐÔNG

Tối thứ hai nào tại bổn-hội cũng có giảng đạo bằng tiếng Quảng-đông. Xin các qui-chức ngài nào biết tiếng Quảng-đông cùng các ông Hoa-kiều đến dự-thính.

2069 **Hội Tin-Lành cẩn-bạch**

TRANH VẼ

Bán buôn Bán lẻ

Bản-hiệu mới vẽ và mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu đét, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện **SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN** của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN

Vẽ tranh, sơ kiểu và sơ truyện-thần

73, Phố hàng Bông, Hanoi

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cử Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển : 0$20

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thăng
63, Rue du Coton, Hanoi

CÁC CUỘC ĐI XEM

梁 SẮN-NHIÊN 梁

Tối thứ sáu :

Diễn ba tân

Tân thứ I. — **TRINH-PHỤ HÀM OAN**

Nói về một người đàn bà trinh tiết mà mắc tiếng oan, sự tích rất là thảm, rất là thương, câu than, câu vãn toàn giọng hát chèo, nghe rất cảm động.

Tân thứ II. — **VÕ-TÒNG SÁT TẨU**

Toàn những vai đào, kép, trẻ con đóng những vai trò này ; đánh nhau toàn bằng đồ thật rất khéo. Những vai đào kép này, bản-hội luyện tập rất là công phu, đã có diễn hai, ba bận rồi, mà bận nào cũng được các quí khách ngợi khen, và được nhiều giải thưởng.

Tân thứ III — **NGƯỜI BÁN HEO ĐỠ HƠI, CHUYỆN BUỒN CƯỜI**

Tối thứ bảy :

LÊ - THẦN - ĐÔNG

Tối chủ-nhật :

TRINH HIẾU LƯỠNG TOÀN

Những tích này diễn vai trò lắm, vai đào, vai kép, bản-hội cắt rất đích đáng, mời các quí-khách đến xem bình-phẩm cho.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu bóng lớn phố Paul Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 17
đến thứ ba 23 Janvier 1923

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 6 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

CÔ BENGALI

Mary Pickford đóng trò

Hài kịch chia làm 4 hồi

Nghỉ

CÔ BENGALI

Chớp nốt hồi thứ 3, 4

CHARLOT MÊ NGỦ

Hài kịch rất buồn cười chia làm 2 hồi

TUẦN LỄ SAU SẼ CHỚP :

PHƯƠNG TÂY

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Ban-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt-hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 200

TRUNG BẮC TÂN VĂN

CÁC CHỨNG ĐAU THẬN (Bàn lưng Nước và Bắn lương.

泰 NAM-THÁI 南
26, Quai Clémenceau, 26

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
Bán chiếu hàng

Nước hoa thượng hạng : Eau de Cologne Montès

Do Võ Phi Hùng, Chủ Tịch Cyrus Kỹ Hà-nội, ở phố Hàng Trống, Chiến Đấu Khử Khu Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (Từ microfilms của Đại học Cornell)

HỎI NHỨC KÊ ĐAU XƯƠNG

Những sự đau đớn, những lác quá tim đánh mạnh, những lác đau lưng, những lác mạch-máu sưng nước tiểu-tiện đục của các người là điều tại trong máu có nhiều cặn. Còn về phần đàn-bà thì nào kinh-nguyệt không điều, nào huyết-bạch, nào nhức đầu cũng tỉ mỉ có ấy cả. Nếu dùng thuốc

Dépuratif Richelet

rất hiệu trong những chứng ấy chẳng những là làm cho xương cốt rắn, mà đau lưng cũng mất tại khỏi cả các bệnh ngoài da như là hắc lào, lỗ đỏ các chứng mà bệnh Giang-mai phá ra.

Thuốc này có bán ở các hàng tạp-hợp to.

Vỏ xương — Đau xương

2021 NAM-THÁI Kính-cáo.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

ĐỒNG HỒ HÀNG toàn bằng bạc

Giá.... 25$00

2074

CAU DE COLOGNE MONTES

Chai lớn : 1 litre. ..... 3$55
Chai nhỡ: 1/2 litre. 1.80
Chai nhỏ: 1/8 litre. 0.55

Hàng chai nhỏ này có đánh thư nội riêng để vấy ra từng giọt được.

HIỆU BÁO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

NÊN MUA

Xe bán hạ giá

HỎI TẠI : PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI

Số 7, cạnh trường Y-viện. Hanoi

GIAY NÓI SỐ 73

SÀ-PHÒNG DẦU THƠM XOÁ TÓC, NƯỚC HOA THƠM, SÁP MỠ

BA

Pachod Frères & Cie LYON

2056

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU (hiệu dâu nai)

Bệnh hạo môn, kém sức, yếu đuối, đau là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì làm lụng quá hay lo nghĩ nhiều. Bổ làm cho kém bẩm chân huyết đi mà chính chân huyết ấy cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta nên phải bồi bổ ngay vào chân huyết. Muốn bồi bổ nào chân huyết thì không còn thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dâu nai). Thuốc này vừa bổ vừa sát khuẩn khỏi bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xấu máu, hao mòn sau khi mới khỏi bệnh giịp, bệnh rối rít, những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho chân huyết bình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Dân bà sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết sẻ mọi đường hay sốn khỏe.

Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt đã nhiều khỏi kể có hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2056

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

本人开設門面在海行內 對 面 有 寶 華

Chúng tôi có lời kính trình các quí-khách biết rằng chỗ trương cửa chúng tôi là để chiêu khách, chẳng nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc trường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đồ các thứ thứ thức rất quí, lại rẻ, lối kim mà ngày nay ở cõi Viễn-Đông đứng quan. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, từ bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàn vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giám ba tay thợ khéo ở bản Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các quí-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

Gioucter. n° 28 Rue des Paviers Hanoi

MÙA MƯA

Ô hiệu Quảng-Hưng-Long

Số 79, Phố Hàng Bồ. Hanoi

MỚI VỀ :

Áo toi đi mưa

(Pardessus en laine imperméable)

và các thứ

Mũ, Khăn-quàng-cổ

(Foulards en laine)

vân vân... 2058

ĐỌC CHO KỸ CÀNG — MẠNH YẾU Ở ĐÓ

MẤY LỜI DẠN RẤT CÓ ÍCH

Phàm hễ lao-tâm lao lực, sáng ngày ra vừa ngủ dậy đã thấy mệt rồi, ăn không thấy ngon, chân tay như chân tay mượn. Nếu vậy thì nên uống ngay thứ rượu bổ của Khuất-thần thị.

VIN RÉGÉNÉRATEUR DU Dr. J.K WATSON

lập tức người thấy khỏe lại. Mỗi chai litre **2$50**

Con-nít không thấy lớn, nên cho lên khỏe, chóng lớn như thường, thì nên dùng thứ rượu bổ của Khuất-thần thị mới được. Đi ngoài không ngon ngủ, nên dùng thứ rượu bổ của Khuất-thần thị mới được. Đi ngoài không thông, nên dùng thứ rượu bổ của Khuất-thần thị mới được. Đi ngoài không thông, nên dùng thứ rượu bổ của Khuất-thần thị mới được.

SIROP IODOTANNIQUE PHOSPHATÉ SPÉCIAL

Thứ thuốc nay chế một cách đặc biệt kỹ càng tại bản dược-phòng. Dùng một chai litre nó tốt bằng năm chai lít dầu gan cá (huile de foie de morue). *Mỗi chai litre* **2$00**

DEPURATIF SENSAL

Thuốc nước được tiết các chứng bần-loạn, tả, ghẻ, đi đường tiết, khu mạch mau (nổi ban sanh).

Giang-mai mới phải hoặc phải đã đã lâu rồi, dùng thuốc nay cũng tốt lắm.

Mỗi chai nửa litre **1$50**

Nên đến hàng thuốc ông CHASSAGNE là quan bào-chế hạng nhất, ở số 59, Phố Paul Bert, ngay cửa hiệu Gô-đa, ai yêu đau đến đó sẽ có đủ thuốc dùng.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ đi CHỢ HIẾU

Ở Yên-Lý chạy hết 6 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa tốt nhất ở Hà-nội về Yên-Lý.

Ở CHỢ HIẾU Phủ-Qui đi hết 1 giờ chiều đến ga Yên-Lý sáng hôm sau chuyến xe tốc về Vinh và đến thẳng.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÔ HUẾ

Ở VINH đi hết 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe tốc vào Huế.

Ở ĐÔNG HÀ ra hết 6 giờ sáng sau khi chuyến xe tốc thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui khách biết rằng : kể từ tháng năm tháng giêng này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. Ở Phủ-Qui có 3 nhiên cho Hiếu buôn bán nằm vất lắm các qui khách hoặc bán ở đây đi lại có hàng-hoa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đông nên đi xe tho thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin mời qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi cho Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly garc; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN PHI Đông-hà garc.

2012

Số 49

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phanhiên là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo tôi đăn-tử, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-BỐ-MỤC dịch thuật

Thuận-thiên-vương vừa nói, vừa sụp xuống lạy chào. *Hàng khởi-phương* vội-vàng đỡ dậy mà đáp lễ lại, mời ngồi xuống ghế. *Thuận-thiên-vương* ngẫn người ra, nhìn *Hàng-khởi phương*, không hề chớp mắt, rồi khen rằng :

— Tôi trông quốc-cữu, tướng-mạo đường-hoàng, uy-phong lẫm-liệt, càng nhìn càng có vẻ đẹp chẳng những nước tôi không ai sánh kịp mà tôi thiết tưởng bên thiên-triều cũng ít người được bằng vậy.

Hàng-khởi-phương đáp rằng :

— Ngài dạy quá lời ! Tôi phận hèn tài mọn, phụng mệnh thiên-triều sang tới đây để tuyên dương đức-hóa, không ngờ lại đem thân sang làm một kẻ tội-tù. Tôi nực cười cho nữ-chủ và các quan triều-thần ở *Cao-ly* này thật toàn là những phường ngu-muội, Tôi xin hỏi đại-vương, như nữ chủ lưu tôi ở trong cung này là nghĩa thế nào, không sợ 500 quân thiên-triều theo tôi sang đây, chúng lấy làm sỉ-nhục. Đại-vương thử nghĩ mà coi : từ đời ông *Cơ tử* thụ phong, khai-sáng ra nước *Cao-ly* vẫn lấy lễ-nghĩa liêm-sỉ làm trọng, nay nữ-chủ làm càn như thế, chẳng những mua cười cho người trong nước, một mai đến tai thiên-triều mà đem quân sang hỏi tội thì bấy giờ hối lại, phỏng có kịp không ? Đại-vương là một chi-tộc trong hoàng-phái, nỡ nào ngồi nhìn mà không ra tay cứu-vớt cho nước-nhà. Còn tôi đây dẫu sao cũng xin thà tiết một lòng, thà-hỗ cho nữ-chủ muốn dùng cách gì thì dùng, quyết không chịu vàng phải đâu nát,

Hàng khởi phương vừa nói, vừa hầm-hầm nổi giận, đập bàn bập ghế mà quát thảo rầm lên. *Thuận-thiên-vương* run sợ đứng dậy, rồi lại chắp tay mà thưa rằng :

— *Hàng* quốc-cữu ơi ! Xin quốc-cữu hãy bớt giận làm lành mà nghe tôi nói một lời. *Cao-ly* tôi là một nước nhỏ, khi nào dám trái mệnh thiên-triều. Ngày nay nhân được quốc-cữu tới đây, nữ-chủ tôi muốn lưu tại trong cung, để chúng nhau đàm-luận triều-chính, quốc-cữu không xét rõ, lại ngờ là có nhị-tâm thì thật rất oan cho nữ-chủ tôi vậy. Năm nay thế-tử nước tôi đã lên 8 tuổi, cần phải học võ lòng, vậy nữ-chủ tôi mới tôi tới đây để bẩm bạch với quốc-cữu, muốn mời quốc-cữu về lòng cho thế-tử, rồi qua đầu xuân sau, các đào lại triều, sẽ cùng tiễn quốc-cữu về nước.

Thuận-thiên-vương vừa nói, vừa tâm-tỉm cười. *Hàng-khởi-phương* lại hầ-hầm nổi giận, đứng dậy mà hỏi rằng :

— Nữ-chủ muốn lưu tôi lại đây thế-tử phải không ?

Thuận-thiên-vương nói :

— Lắm vàng !

Hàng-khởi-phương nói :

— Đại-vương ơi ! Xin đại vương về tâu với nữ-chủ, nói tôi đây đã sắt gan vàng, dẫu nữ-chủ dùng trăm phương nghìn kế gì, cũng không thể lay chuyển được. từ khi tôi mới bước chân sang đất *Cao-ly* này thì lòng tôi đã bỏ cái nhất ra ngoài vậy. Hay ở không phải nói chi nữa, chỉ xin nữ-chủ tha cho tôi ra khỏi chỗn xuân viên này, để hàng ngày được chung *Doãn* thái-sư cùng sum-họp thì dẫu phải tội ở lại đây mấy năm, tôi cũng cam lòng.

Hàng-khởi-phương nói xong thì *Thuận-thiên-vương* lại tâm-tỉm cười mà bảo rằng :

— *Hàng* quốc-cữu ơi ! Người ta có thức thời-vụ mới gọi là tuấn kiệt. Nữ-chủ tôi dẫu là đàn-bà, nhưng rất có thao lược, quyết không bao giờ chịu theo ý quốc-cữu nào. Để đành rằng quốc-cữu liều không sợ chết, nhưng phụng mệnh thiê-triều tới đây, chưa được việc gì, mà để khiến cho hai nước thất hòa thì sao tránh khỏi được cái tội « Phụng sử vô trạng ». Huống-chi quốc-cữu chết ở trong cung-cấm, dẫu có một lòng trong-sạch, nào ai là kẻ xét tỉnh. Làm thân nam-tử, vì việc ám-muội mà chết thì tôi cũng tiếc thay cho quốc-cữu vậy. Về quan *Doãn* tướng-công năm nay tuổi già, nếu quốc-cữu bất hạnh làm sao thì tướng-công cũng khó lòng được an-nhiên mà về nước. Bấy giờ thiên-triều tất cử binh sang đánh, cái tình hòa-hiếu của hai nước trong mấy mươi năm trời, một sớm thành không, thế thì quốc-cữu liệu mình mà cái chết chẳng nên chút giá-trị chi cả. Tôi là người *Cao-ly*, nói-năng bộc trực, nửa vì quốc-cữu, nửa vì nước tôi. Chi bằng quốc-cữu hãy vâng lời nữ-chủ, tạm nhận chức tây-tán (1) này, rồi sau sẽ tây cơ ứng biến, chẳng cũng có ngày vẻ mây trông thấy mặt trời. Nếu quốc-cữu thuận nghe lời tôi thì thôi nếu không thì tôi xin từ chức tây-tán.

Thuận-thiên-vương cả cười mà đáp rằng :

— Nếu vậy hay ! Quốc-cữu thật là một ông mô-phạm tân-sinh ! Việc này tôi xin tuân mệnh, nhưng tôi có mấy lời tâm-phúc ngỏ cùng quốc-cữu : trong khi quốc-cữu dạy bảo thế-tử, nên phải lưu-ý một chút.

Nói xong, cáo-từ lui ra. Lại vào tâu với *Nam-kim* nữ-chế rằng :

— Muôn tâu nữ-chủ ! kẻ hạ thần phụng mệnh đến nói với *Hàng* quốc-cữu. Các điều quốc-cữu cố chấp không chịu nhận lời, về sau kẻ hạ-thần hết sức khuyên nhủ, bấy giờ quốc-cữu mới chịu nhận. Vậy nữ-chủ nên truyền chọn ngày lành tháng tốt để cho thế-tử đi học võ lòng.

Nam-kim nữ-chế nghe nói mừng lòng, nghĩ thầm : ngày nay ta hãy dùng cách giữ chân ở lại, rồi dần-dà sẽ liệu kế sau. Bấy giờ *Nam kim* nữ-chế trọng thưởng cho *Thuận-thiên-vương* và truyền chỉ cho tòa khâm-thiên-giám tâu khắc chọn ngày lành tháng tốt làm lễ võ lòng cho thế-tử.

Lại nói chuyện trong triều nhà *Nguyên*, từ khi hai quan sứ-thần đi sang *Cao-ly* rồi, chính-sự khác trước hẳn cả. *Bô-man hung-phục* thấng chức bình-bộ thượng-thư, hai con trai đều làm tổng-trấn ngự-lâm quân.

(Còn nữa)

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1782 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ BẢY 20 JANVIER 1933

Trung Bắc Tân Văn